

Pilootprojecten Zorg

Stijn De Vleeschouwer

Team Vlaams Bouwmeester

Pilootprojecten Zorg

- Beleidsdoelstellingen
- Initiatief pilootprojecten
- Procedure
- Vraagstelling

Beleids- doelstellingen

Beleidsdoelstellingen

- Minister Jo Vandeurzen
- Vlaams Bouwmeester Peter Swinnen

Beleidsdoelstellingen

- Minister Jo Vandeurzen
- Vlaams Bouwmeester Peter Swinnen

Beleidsbrief

Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

- 24 oktober 2011

Beleid vanuit drie voornemens

- Zelfredzaamheid versterken + verantwoordelijkheden opnemen
- Voorrang aan de meest kwetsbaren en de zwaarst zorgbehoevenden;
- Ondersteunen van hulp- en zorgbehoevenden om zelfstandig in vertrouwde thuisomgeving te blijven

4 basisprincipes

- Capaciteitsuitbreiding – uitbreiding en differentiatie aanbod met voorziene fin. middelen
- Innovatie – niet ‘meer van hetzelfde’
- Evaluatie – streven naar optimalisatie en efficiëntie
- Vermaatschappelijking van de zorg – draagkracht van de hulpverlener en verantwoordelijkheid maatschappij

Omgevingsanalyse

- 2050 verdrievoudiging van 80+
- 2050 +750.000 65+ tot 2.000.000 (toename van 18% naar 28% vd tot. bevolking)
- Extra woon- en zorgplaatsen (30.000 – 2030)
- Extra personeel

Uitgangspunten en evoluties:

- Elke oudere is uniek.
- Elke oudere heeft diverse culturele achtergrond.
- (zorg)infrastructuur = comfort met flexibiliteit en aangepast inspelen op wijzigende noden.
- Omringende ruimte speelt steeds grotere rol.
- De oudere wordt geletterd(er) en mondig(er).
- De oudere wordt armer.
- Deskundigheid in vergrijzing wordt een maatschappelijke noodzaak.

Bijkomende vaststelling

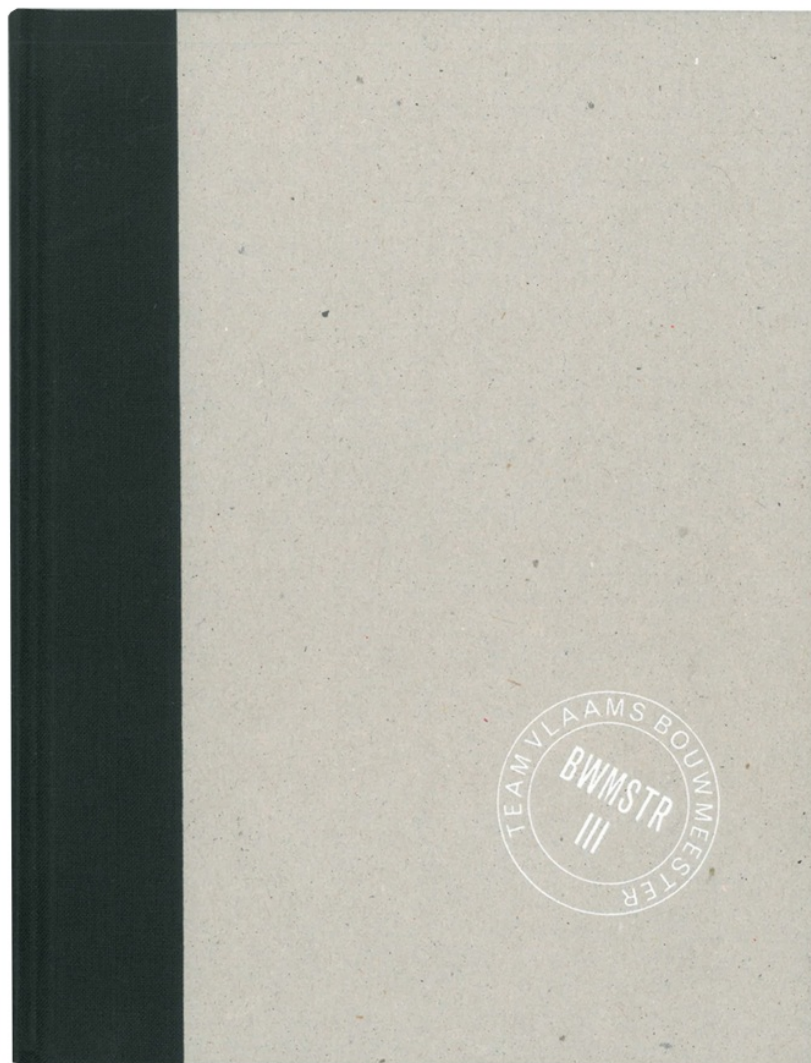
- Behoefte aan een meer geïntegreerde benadering van zorgvragen
- Noodzakelijke samenwerking en afstemming tussen verschillende beleidsdomeinen en/of sectoren realiseren

Strategische + operationele doelst.

- SD 4: Durven inzetten op kwaliteit en innovatie
- OD 4.3: We bouwen aan een duurzame welzijns- en verzorgingsinfrastructuur.
 - Vertaling in onder andere de pilootprojecten zorg

Beleidsdoelstellingen

- Minister Jo Vandeurzen
- Vlaams Bouwmeester Peter Swinnen

KRITISCHE MASSA

[EEN]

Shibam, Wadi Hadhramaut, Jemen

*Tegen 2050 zullen er in België twee miljoen zestigplussers méér zijn dan in 2010. Het aantal tachtigplussers zal dan verdrievoudigd zijn. Bij een ongewijzigd beleid zou dit 180.000 extra woon- en zorgplaatsen betekenen tegen 2050, verzorgd door 120.000 extra personeelsleden.**

*Tegen 2020 voorziet het Decreet Grond- en Pandenbeleid om 43.000 extra sociale huurwoningen, 21.000 extra sociale koopwoningen en 1.000 extra sociale kavels in de markt te zetten.***

Indrukwekkende statistieken moeten aanleiding zijn tot indrukwekkende ambities. Het Team Vlaams Bouwmeester is bijzonder geïnteresseerd in de evolutie die zich binnen de zorgsector en de sociale huisvesting aftekent, omdat deze vraagstukken onvermijdelijk een verregaande impact zullen hebben op de ontwikkeling van de regionale en stedelijke omgeving en omdat ze aanleiding kunnen geven tot interessante typologische ontwikkelingen.

De werkelijkheid is overigens nog veel complexer dan hierboven geschetst. Zo speelt binnen de zorgsector niet louter het vraagstuk van de ouderenzorg, maar dient er ook een overkoepelende benadering te worden uitgewerkt die zorg als een maatschappelijke opportuniteit beschouwt, eerder dan een te lenigen nood. Het feit dat de zorgsector de hele levenscyclus overspant, van geboorte tot dood, maakt dit des te meer noodzakelijk. Urgenter kan een stedelijk programma amper zijn. Eenzelfde urgentie

Sanatorium Paimio, Finland (arch. Alvar Aalto, 1932)

dringt zich op binnen de sociale huisvesting. De gekende concepten zijn niet langer van deze tijd, bijbenen zal niet volstaan. Men moet inzetten op innovatie binnen de sector, concepten durven oprekken, buiten de plat - getreden paden treden en nieuwe regels bedenken, regels die ruimtelijke vrijheid in de hand werken, eerder dan sociaal isolement.

Als eerste stap willen we met beide sectoren een breed ambitiedocument opstellen, gebaseerd op overleg en uitgaande van de huidige noden, maar met het oog op duidelijk vernieuwende concepten. Een tweede stap is om na grondig onderzoek zo snel mogelijk in te zetten op de realisatie van kwaliteitsvolle voorbeeldprojecten. Hierbij kunnen we de ervaring die het Team Vlaams Bouwmeester heeft opgedaan in recente inhaalbewegingen voor de mobiliteits- en infrastructuursector, de sportinfrastructuur en de scholenbouw te gelde maken. Een belangrijke noot hierbij is dat er actief geanticipeerd zal moeten worden op de niet te verwaarlozen impact van mogelijke initiatieven tot privatisering binnen beide sectoren. Naast zorg en sociale huisvesting ziet het Team Vlaams Bouwmeester ook een niet onbelangrijk potentieel binnen de innovatie- en de milieusector. Het spreekt voor zich dat de eerder aangegane engagementen binnen andere sectoren onverminderd, en preciezer dan ooit zullen worden opgevolgd.

[EEN]

* cfr. Brieuc Van Damme et. al., Het grijze goud, Itinera Institute, Brussel, 2010

** Decreet van 27 maart 2009 betreffende het grond- en pandenbeleid, www.rwo.be

7 onzichtbaarheidsfactoren

7 onzichtbaarheidsfactoren

maximaliseer collectief wonen

Sergison Bates architects
Verzorgingstehuis, Visp Zwitserland

7 onzichtbaarheidsfactoren

maximaliseer collectief wonen

7 onzichtbaarheidsfactoren

maximaliseer collectief wonen

voorzie in grootschaligheid

Alvar Aalto
Sanatorium, Paimio.

Rafael Moneo
Stadhuis, Logroño

7 onzichtbaarheidsfactoren

maximaliseer collectief wonen

voorzie in grootschaligheid

7 onzichtbaarheidsfactoren

maximaliseer collectief wonen

voorzie in grootschaligheid

voorzie in kleinschaligheid

Sou Fujimoto
Woonzorgcentrum, Hokkaido, Japan

Sou Fujimoto
Woonzorgcentrum, Hokkaido, Japan

EFFEKT

Wedstrijdontwerp adviescentrum voor kankerpatiënten, Denemarken

7 onzichtbaarheidsfactoren

maximaliseer collectief wonen

voorzie in grootschaligheid

voorzie in kleinschaligheid

7 onzichtbaarheidsfactoren

maximaliseer collectief wonen

voorzie in grootschaligheid

voorzie in kleinschaligheid

durf stedelijk te programmeren

Tezuka Architects
Kleuterschool, Tachikawa, Tokio, Japan

Herzog & de Meuron
Woongebouw voor ouderen naast voetbalstadion en
winkelcentrum, Bazel, Zwitserland

7 onzichtbaarheidsfactoren

maximaliseer collectief wonen

voorzie in grootschaligheid

voorzie in kleinschaligheid

durf stedelijk te programmeren

7 onzichtbaarheidsfactoren

maximaliseer collectief wonen

voorzie in grootschaligheid

voorzie in kleinschaligheid

durf stedelijk te programmeren

verplicht markt tot maatschappelijke verantwoordelijkheid

7 onzichtbaarheidsfactoren

maximaliseer collectief wonen

voorzie in grootschaligheid

voorzie in kleinschaligheid

durf stedelijk te programmeren

verplicht markt tot maatschappelijke verantwoordelijkheid

een intelligente flexibele regelgeving

7 onzichtbaarheidsfactoren

maximaliseer collectief wonen

voorzie in grootschaligheid

voorzie in kleinschaligheid

durf stedelijk te programmeren

verplicht markt tot maatschappelijke verantwoordelijkheid

een intelligente flexibele regelgeving

zorgzame ontwerpers voor zorgzame bouwheren

Initiatief pilootprojecten

Nieuwe ruimtelijke concepten voor zorg

Innovatie in zorg, architectuur en ruimte

Doelstelling 1 : “Zorgzame ruimte”

- Grensverleggende projecten voor toekomstige woon-zorgmodellen.
- Het ontwikkelen van een nieuwe beleids- en bouwcultuur
- Organisatorisch, stedenbouwkundig én architecturaal buiten bestaande kaders en concepten denken

Doelstelling 2 : “AI doende geleerd”

- Zowel realisatie als ontwikkelingsproces van belang
- Toetsen van administratieve en juridische context voor een bestuurskundige optimalisatie.

Strategie :

- Aanbieden professioneel kader met ruimte voor experiment
- Kwaliteitskamer als overkoepelend orgaan en aanjager van vernieuwing
- Samenbrengen van initiatiefnemers uit de zorgsector en deskundigen
(oa. : zorg, architectuur, stedenbouw,...)
- Ontwerpend onderzoek als instrument voor innovatie

Procedure Pilotprojecten

3 fasen in procedure

- Selectie pilootprojecten
- Projectteam en opdracht
- Ontwerpend onderzoek

3 fasen in procedure

- Selectie pilootprojecten
kwaliteitskamer
- Projectteam en opdracht
- Ontwerpend onderzoek

Selectie pilootprojecten

Of... hoe komen we tot 5 pilootprojecten

Wie beoordeelt?

- **Kwaliteitskamer**
 - Voorzitter Vlaams Bouwmeester
 - Kabinet WVG
 - Vertegenwoordiging VIPA, AZG, TVB, RWO
 - 3 externe deskundigen
 - Vertegenwoordiging Participatiemaatschappij Vlaanderen

Selectie pilootprojecten

Of... hoe komen we tot 5 pilootprojecten

Taak kwaliteitskamer?

- Overkoepelend orgaan PPZ
- Adviseert minister selectie PPZ
- Adviseert initiatiefnemer keuze ontwerper

Selectie pilootprojecten

Of... hoe komen we tot 5 pilootprojecten

Verschillende stappen

- Indienen kandidatuur
- Kwaliteitskamer selecteert 10 projecten
- Dialoog met 10 initiatiefnemers
- Selectie 5 projecten

Selectie pilootprojecten

Of... hoe komen we tot 5 pilootprojecten

Wie kan deelnemen?

- Gerechtigden om voorafgaande vergunning voor exploitatie ouderen- of thuiszorgvoorziening aan te vragen.
- VZW, NV, BVBA, ...
- Publiek en privaat
- Nieuwe en bestaande initiatiefnemers

Selectie pilootprojecten

Of... hoe komen we tot 5 pilootprojecten

Wie kan deelnemen?

- Initiatiefnemers met een vernieuwende (langetermijn)visie op vlak van zorgconcepten, architectuur en ruimtelijke invulling

Selectie pilootprojecten

Of... hoe komen we tot 5 pilootprojecten

Locatie van de projecten?

- Vlaanderen of Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Selectie pilootprojecten

Of... hoe komen we tot 5 pilootprojecten

Aard van de projecten?

- Sectoroverschrijdende projecten - link met ouderenzorg (65+) moet bestaan
- Link zorg – architectuur – ruimtel. ontw.
- Meervoudige programma's – ontschotten – beleidsdomeinoverschrijdend
- Maatschappelijke participatie

Selectie pilootprojecten

Of... hoe komen we tot 5 pilootprojecten

Wat indienen? Fase 1 van XXX → 10

- Inschrijvingsformulier
- Kandidaatsdossier (10 vragen, max. 10 pagina's)
- Rechtsgeldige beslissing bevoegde instantie (RVB, DC, ...)
- Overeenkomst realisatie meerdere partners**
- Portfolio + plannen**

** indien van toepassing

Selectie pilootprojecten

Of... hoe komen we tot 5 pilootprojecten

Hoe beoordelen? Fase 1 van XXX → 10

- Visie woonzorgconcept LT/KT + ambitie
- Gelaagdheid (innoverende domeinen)
- Innoverend vermogen en impact LT/KT

Selectie pilootprojecten

Of... hoe komen we tot 5 pilootprojecten

Bijkomende stukken? Fase 2 van 10 → 5

- Documenten bouwterrein
- Verslag van externe afstemmingsvergadering met relevante actoren in de regio

Selectie pilootprojecten

Of... hoe komen we tot 5 pilootprojecten

Hoe beoordelen? Fase 2 van 10 → 5

Criteria fase 1 aangevuld met:

- Procesbereidheid en –gerichtheid initiatiefn.
- Sociaal ondernemerschap
(maatschappelijke winst)
- Haalbaarheid

Selectie pilootprojecten

Of... hoe komen we tot 5 pilootprojecten

Wat met programmatie en vergunningen?

- Prioriteit programmatie, vergunning, VIPA-middelen
- Aanvraag WZC max. 90 wgl. incl. KV (art. 21 reglement) – geen maximale capaciteit andere voorzieningen
- Geen voorafgaande vergunning noodzakelijk voor kandidaatstelling

3 fasen in procedure

- Selectie pilootprojecten
kwaliteitskamer
- Projectteam en opdracht
kwaliteitskamer + projectteam
- Ontwerpend onderzoek

Projectteam

Of... wie staat de initiatiefnemer bij?

Samenstelling projectteam?

- De initiatiefnemer zelf;
- Een projectregisseur;
- Een bouwtechnisch adviseur van VIPA voor administratief-technische begeleiding (in geval van VIPA subsidie en/of -waarborg);
- Bijkomende deskundigen (zorg, architectuur, duurzaamheid,...)

Projectteam

Of... wie staat de initiatiefnemer bij?

Taakstelling projectteam?

- Met de projectgebonden partijen visie en ambitie van initiatiefnemer uitwerken;
- De opdracht voor ruimtelijk onderzoek en innoverende uitgangspunten definiëren.
- Het projectdossier samenstellen.
(projectdefinitie + technische, ruimtelijke, juridische en administratieve randvoorw.)
- De opvolging van PPZ.

3 Fasen in procedure

- Selectie pilootprojecten
kwalityetskamer
- Projectteam en opdracht
kwalityetskamer + projectteam
- Ontwerpend onderzoek
kwalityetskamer + projectteam + ontwerpteam

Aanstelling ontwerpteam

Of... hoe wordt een ontwerpteam geselecteerd?

Publicatie opdracht

- Europese oproep
- Analooq met Open Oproep
(aanbestedingsprocedure)
- Selectieprocedure in 2 fasen

Aanstelling ontwerpteam

Of... hoe wordt een ontwerpteam geselecteerd?

Fase 1 Oproep

- Europese publicatie project
- Kandidatuur ontwerpteam
- Motivatie en portfolio
- Selectie 3 ontwerpteam

Aanstelling ontwerpteam

Of... hoe wordt een ontwerpteam geselecteerd?

Fase 2 Ontwerpend onderzoek

- 3 ontwerpteamen werken opdracht uit
- Onderzoek van de verschillende schaalniv.
- Thematisch/projectmatig onderzoek
- Begeleid door projectteam en kwaliteitskamer

Aanstelling ontwerpteam

Of... hoe wordt een ontwerpteam geselecteerd?

Keuze ontwerpteam

- Na +/- 4 maanden wordt 1 ontwerpteam gekozen uit de 3 (= gunning)
- Keuze voor team dat best aansluit bij ambitie initiatiefnemer
- Dit ontwerpteam werkt de verdere architectuuropdracht uit.

Timing

september 2012	samenstellen van de kwaliteitskamer
23 november 2012	indienen kandidaatsdossier pilootprojecten
februari 2013	selectie van 5 pilootprojecten
maart 2013	samenstellen projectteams en opmaak 5 projectdossiers
april 2013 – juni 2013	kandidaatstelling ontwerpteams
november 2013	selectie van de 3 ontwerpteams per pilootproject
november 2013 – maart 2014	uitvoeren ontwerp onderzoek
april 2014	gunning van de pilootprojecten

Financiering

Of... wie betaalt wat?

Subsidies voor intensieve begeleiding

- 200.000 € (vrijgemaakt door minister)
 - Kwaliteitskamer, deskundigen, beoordeling toegankelijkheid en duurzaamheid binnen procedure,...
- Eventuele meerkost : VIPA, AZG, TVB
- Betaling ontwerpteam : initiatiefnemer

Meer informatie:

Pilootprojectenzorg.be

Stijn De Vleeschouwer

Stijn.devleeschouwer@bz.vlaanderen.be